

Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech, p. o. za rok 2020

Úvodní slovo

Do roku 2020 jsme původně vstoupili s poměrně velkým optimismem, který byl po několika měsících ukončen převratnou událostí – pandemií nového typu koronaviru. Její následky se nemohly vyhnout ani našemu muzeu. Vedle snížení rozpočtu organizace (a to i pro několik následujících let) bylo tou nejcitelnější ztrátou pozastavení přípravy adaptace budovy Poděbradova čp. 599 pro nový depozitář a konzervátorskou dílnu muzea několik dnů poté, co Rada Ústeckého kraje schválila přípravu výběrového řízení na zhotovitele stavby. Akce, tolik potřebná pro naše muzeum, je tedy znovu odložena, aniž bychom znali alespoň rámcově velikost časového posunu. K nařízenému uzavření kulturních institucí pro veřejnost jsme se snažili přistoupit ofenzivně: ušetřený čas jsme věnovali evidenci sbírkových fondů a zkvalitňování evidenčních karet jednotlivých sbírkových předmětů, protože pro tuto nekončící práci nebývá nikdy dostatek času. Zároveň jsme důkladně promysleli nový základní dokument muzea v oblasti péče o sbírky – Strategii sbírkotvorné činnosti, která svými výstupy nahradila organizaci sbírky muzea uvedenou v život na konci 70. let 20. století. Oproti tomu plynule pokračovala rekonstrukce expoziční budovy Pivovarská čp. 43 (dům Sokolů z Mor), která byla v závěru roku 2020 takřka před dokončením. Stejně tak byla úspěšně dovršena naše snaha o získání pozemků pod Archeoskanzenem Březno, neboť v poslední fázi transakce proběhlé v roce 2020 koupil zmíněné pozemky od Města Postoloprty Ústecký kraj, který je předal našemu muzeu k užívání. V roce 2020 rovněž došlo k historické akvizici při sbírkotvorné činnosti našeho muzea – s podporou Ministerstva kultury ČR byl od soukromého sběratele zakoupen rozsáhlý soubor araukaritů, který místní obyvatelé znají jako Muzeum Zkamenělý les. Soubor je umístěn v kouzelném prostředí bašty městského opevnění a v blízké budoucnosti se stane nejen důležitou posilou geologické podsbírky, ale další muzejní expozicí. I přes vládní omezení způsobené koronavirovou pandemií jsme se snažili nabídnout návštěvníkům zajímavé a poučné akce, kterých bylo pochopitelně mnohem méně než v dřívějších letech, což se muselo nutně projevit i na nižší návštěvnosti muzea a archeoskanzenu. Nicméně nečekané výzvy uplynulého roku jsme zvládli i za ztížených podmínek a za to patří velký dík především všem zaměstnancům!

Správa a ochrana sbírek muzejní povahy

Posláním muzea je uchování sbírkových předmětů dokumentujících historii, současnost a přírodu regionu pro budoucí generace. Sbíрка Oblastního muzea v Lounech je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR (CES) pod **evidenčním číslem MON/002-05-13/238002** a tvoří ji těchto **jedenáct podsbírek**:

- Archeologická podsbíрка
- Botanická podsbíрка
- Podsbíрка Dějiny současnosti
- Etnografická podsbíрка
- Geologická podsbíрка
- Podsbíрка Historická fotografie
- Podsbíрка Historie
- Podsbíрка Regionální knihovna Lunensí
- Numizmatická podsbíрка
- Podsbíрка Sbírková knihovna
- Zoologická podsbíрка

Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů zapsaných v CES k 31. prosinci 2020 činí 26 459. Za rok 2020 bylo zapsáno 5 nových přírůstkových čísel.

Zcela mimořádnou akvizicí se stal nákup sbírky araukaritů od soukromého sběratele (př. č. 2/2020). Za sbírku 371 ks fosilních dřev vystavených ve známém **Muzeu Zkamenělý les** v baště městského opevnění v Lounech zaplatilo muzeum 950.000,- Kč. Tento nákup by nemohl proběhnout bez dotace Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního programu ISO II (část C) – Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu pro výkup. Muzeu se tak podařilo získat unikátní soubor soukromého sběratele, který významným způsobem obohatí naši geologickou podsbíрку. V rozvojových záměrech muzea je prezentovat tento výjimečný soubor v atraktivním prostředí městské bašty a takto podstatným způsobem rozšířit naše zpřístupněné expozice.

Zcela výjimečné postavení ve sbírkovém fondu Oblastního muzea v Lounech má **knihovna ročovského kláštera**, která byla převedena do sbírek muzea na začátku 50. let 20. století po zrušení augustiniánského konventu v Dolním Ročově. Na základě restitučních zákonů byla knihovna začátkem 90. let navráćena řádu, ten ji však ponechal na základě smlouvy jako své depozitum v Oblastním muzeu v Lounech. Knihovna *de iure* tedy není součástí sbírky muzea, avšak muzeum ji využívá při své badatelské a prezentační činnosti a na oplátku o ni pečuje.

V roce 2020 proběhla **pravidelná inventarizace** sbírkových fondů muzea – kurátoři inventarizovali celkem 11 718 sbírkových předmětů ze všech výše zmíněných podsbírek. Na základě inventarizace byly konzervátorským pracovištěm následně ošetřeny předměty, které toho vyžadovaly (napadení plísněmi, červotočem aj.). Celkem ošetřilo **konzervátorské pracoviště** muzea 1305 sbírkových předmětů (řada z nich byla ošetřena před jejich vystavením v krátkodobých výstavách muzea) konzervátorským zásahem a navíc 9 sbírkových předmětů prošlo **restaurátorským zásahem tohoto pracoviště** (MgA. Markéta Kynclová).

V roce 2020 proběhlo v dílně odborného restaurátora historických klávesových nástrojů Jana Bečičky **restaurování** unikátního klavíru Emanuela Faulhabera z poč. 19. století (inv. č. H 138), jehož vystavení je plánováno do nové historické expozice lounského muzea. Akce proběhla s podporou dotačního programu Ministerstva kultury ČR ISO – část D (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví).

V oblasti ochrany muzejních sbírek je nutné upozornit na aktivitu naší muzejní knihovny, která díky dotaci poskytnuté z podprogramu VISK 6 (Ministerstvo kultury ČR) zahájila **digitalizaci tisků a rukopisů** z fondu sbírkové knihovny a následně veřejnosti zpřístupnila dokumenty v rámci projektu Memoriae Mundi Series Bohemica v digitální knihovně Manuscriptorium. V první etapě (pro rok 2017) bylo vybráno 6 rukopisných zdobených modlitebních knížek regionální provenience a další tři unikátní tisky. V roce 2018 byl vybrán konvolut tisků holandského geografa O. Dappera – geografický itinerář se zevrubným popisem čínské říše doplňují rozkládací celostránkové mědirytiny. V roce 2019 muzeum digitalizovalo další čtyři svazky obsahující celkem 9 titulů (šlo mj. o německou kuchařku z roku 1566, německou lékařskou knihu s herbářem z roku 1577 a obsáhlou německou příručku k myslivosti a lesnictví z roku 1783).

V roce 2020 muzeum digitalizovalo tři staré tisky a jeden rukopis. Nejstarším dokumentem je konvolut německých alchymistických tisků z doby kolem roku 1535, z nichž jeden byl vytištěn v Augsburgu a druhý ve Frankfurtu nad Mohanem. Jazykově německá je rovněž příručka o barvení látek z roku 1724. Poslední tisk je italský a věnuje se událostem roku 1685 spojeným s válkou mezi habsburskou monarchií a osmanskou říší. Rukopisný lékařský sborník pochází z přelomu 18. a 19. století, obsahuje recepty i popisy nemocí. Před samotnou digitalizací bylo nutné, vzhledem ke stavu exemplářů, tisky nejdříve restaurovat a zhotovit ochranný obal z alkalické lepenky. Digitalizaci provedla společnost AiP Beroun s. r. o. dle závazného standardu pro VISK 6.

Velkým problémem pro správu a ochranu sbírek muzejní povahy je špatný stavebně-technický stav dosavadního externího **depozitáře muzea**. Situace bude v budoucnu řešena adaptací nového depozitáře v Poděbradově ulici č. p. 599 v Lounech, který muzeum získalo od 1. ledna 2015 do své správy převodem z rezortu školství Ústeckého kraje. Na základě předloženého a schváleného investičního záměru proběhlo výběrové řízení na zhotovitele projektové dokumentace, které zadal investiční odbor Ústeckého kraje (který má celou akci v gesci). Zvítězila firma Zefraprojekt z Ústí nad Labem a v druhém pololetí roku 2015 začala projekce zmíněného depozitáře Poděbradova č. p. 599. Projekce byla dokončena v roce 2017, kdy byla vytvořena dokumentace pro provedení stavby, která získala souhlasná stanoviska dotčených orgánů státní správy a rovněž i stavební povolení. Bohužel Investiční komise Rady Ústeckého kraje na svém zasedání v říjnu 2017 nedoporučila akci ke stavební realizaci a své zamítavé stanovisko nezměnila ani na svém zasedání v březnu 2018, takže nad samotnou adaptací se prozatím vznáší otazník. Jedním z následků této situace byl pokyn Rady Ústeckého kraje odboru kultury a památkové péče připravit nestranným odborníkem Koncepti depozitářů muzeí a galerií Ústeckého kraje. Tento koncepční dokument byl zpracován PhDr. Janem Novotným v srpnu 2018 na základě pečlivého poznání situace v depozitárních kapacitách muzeí a galerií Ústeckého kraje. Závěrečné hodnocení vykresluje stav depozitárních kapacit v našem muzeu jako provizorní až havarijní a adaptaci budovy Poděbradova čp. 599 doporučuje k realizaci jako projekt dobře vyargumentovaný a pro další rozvoj muzea nezbytný. Na základě tohoto dokumentu změnila Investiční komise Rady Ústeckého kraje svůj názor a doporučila stavební projekt k realizaci.

Realizace stavby má podle současných plánů investičního odboru Krajského úřadu Ústeckého kraje začít v druhé polovině roku 2021.

Archeologické výzkumy a nálezy

Lounské muzeum realizovalo v roce 2020 celkem 25 dozorových akcí v oblasti archeologie. Vždy se jednalo o dozory na malých stavbách (většinou základy rodinných domů, nebo stavby v terénu často již znehodnoceném dřívějšími výkopy inženýrských sítí), jejichž výsledek byl z hlediska ochrany a záchrany archeologického dědictví negativní.

Prezentační činnost

Prezentační činnost muzea byla ovlivněna dvěma nepříznivými faktory – **rekonstrukcí expoziční budovy** (dům Sokolů z Mor – Pivovarská čp. 43 v Lounech) a **epidemií koronaviru** a z ní plynoucích vládních opatření. Naše muzeum si dalo v tomto roce za úkol především udržet se v obecném povědomí návštěvníků a tomu byla přizpůsobena i prezentační činnost muzea, odehrávající se ve zbývajících prostorách muzea (budovy Pivovarská čp. 28 a 189 v Lounech), popř. v náhradních prostorách (Velký sál radnice v Lounech) a v čase, kdy to bylo umožněno epidemiologickou situací.

Výstavní činnost

Těžiště prezentační činnosti muzea spočívalo v uplynulém roce ve **čtyřech autorských a převzatých výstavách**, které jsme měli snahu doplňovat doprovodnými programy:

- ***Je líbo vejce?*** (18. 2. – 21. 6. 2020) – výstava kalíšků na vajíčka ze sbírky akademické sochařky Jany Mězlové. I když tyto pohárky patřily k nejdrobnějším položkám servisů, výrobci jim věnovali nebývalou péči – šálky na vajíčka se staly nositeli trendů a módních vln. Kurátorkou výstavy byla knihovnice muzea Stanislava Profousová.
- ***Chrám sv. Mikuláše – Koruna města Loun*** (9. 7. – 13. 9. 2020) – výstava připravená k připomenutí 500. výročí položení základů a zahájení stavby dominanty města Loun a národní kulturní památky – kostela sv. Mikuláše. Výstava byla zaměřena na stavbu kostela a na dobové technologie při stavbě používané. Unikátním exponátem byly modely lounských oltářů z roku 1700, které zapůjčilo Národní muzeum a Lounští je mohli ve svém městě obdivovat po 123 letech. Kurátorem výstavy byl historik muzea ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.

Doprovodné akce:

Uvedení projektu „500 let od zahájení stavby chrámu sv. Mikuláše“ (4. 6. 2020) – Kurátor historických sbírek ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. ve velkém sále lounské radnice seznámil zájemce se stěžejním prezentačním projektem sezóny 2020.

Noc kostelů: komentované prohlídky chrámu sv. Mikuláše (12. 6. 2020) – zájemce několikrát během večera provedl pracovník muzea ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.

Přednáška Stavební dílo Benedikta Rejta na Pražském hradě (25. 6. 2020) – Královský stavitel Benedikt Rejt byl sice pochován v lounském kostele, ale velkou část života prožil na Pražském hradě, s nímž spojil vrchol své kariéry. Toto téma v přednášce zasvěceně rozvedl Ing. arch. Petr Chotěbor, CSc. z odboru památkové péče Správy Pražského hradu.

Komentovaná prohlídka chrámem sv. Mikuláše (14. 7., 8. 8., 20. 8. a 8. 9. 2020) – kurátor historických sbírek ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. provedl a seznámil zájemce s nejnovějšími výsledky historického bádání o stavbě chrámu.

Dny evropského dědictví – program na Mírovém náměstí v Lounech: Chrám sv. Mikuláše – 500 let od zahájení stavby (12. 9. 2020) – celodenní středověká stavební dílna s důrazem na řemesla, která se uplatnila při stavbě chrámu sv. Mikuláše. Součástí programu bylo i symbolické položení základního kamene chrámu.

Přednáška Stanové střechy – české specifikum (17. 9. 2020) – Odborník na středověké stavitelství Mgr. Michal Panáček provedl posluchače nejnovějšími poznatky zajímavého stavitelského fenoménu - stanových střech, které měl v oblibě i královský stavitel Benedikt Rejt. Právě na lounském chrámu se dochoval jedinečný typ s konkávně prohnutými stranami.

- **100 let loutkového divadla v Lounech** (22. 9. – 31. 12. 2020) – výstava k 100. výročí založení loutkového divadla v Lounech, které je nejstarší budovou loutkového divadla v Čechách. Pro výstavu byl vyroben nový model současné podoby stavby na základě technologie 3D tisku. Kurátorem výstavy byl historik muzea PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Třpytivé Vánoce** (24. 11. 2020 – 24. 1. 2021) – výstava o historii a současnosti unikátního řemesla – výroby vánočních ozdob z foukaných dutých perliček. Výstava byla prezentována také v online verzi. Kurátorkou výstavy byla geoložka muzea Ing. Lenka Velíšková.

Přednášky a další prezentační akce

Mimo přednášek, které byly pojaty jako doprovodné akce ke krátkodobým výstavám, proběhly v prostorách muzea ještě další, rovněž určené pro širokou veřejnost. Doplněny byly ještě jinými prezentačními programy. Bylo dbáno o co největší pestrost, aby přednášky a ostatní prezentační akce zaujaly co nejširší spektrum návštěvníků:

- **Hrady českého severozápadu** (15. 1. 2020) – Severozápadní Čechy a zvláště pak jejich hornaté oblasti jsou doslova posety hrady, pyšnými monumenty středověku. S jejich podobou a spletitým vývojem od doby přemyslovské po renesanci seznámil posluchače ve své přednášce Mgr. Milan Sýkora, archeolog Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech, v. v. i. v Mostě.

- **České středohoří** (13. 2. 2020) – České středohoří – krajinu neopakovatelných a dech beroucích scenérií, která nezapře svůj sopečný původ ani své mnohasetleté propojení s člověkem, představil ve své přednášce pracovník Správy CHKO České středohoří v Litoměřicích Mgr. Ondřej Nitsch.
- **Filmová projekce festivalu „Ozvěny Ekofilmu“** (20. 2. 2020) – Lounské muzeum se připojilo k promítání z mezinárodního festivalu filmů o životním prostředí Ekofilm. Za podpory Ministerstva životního prostředí byl promítán slovenský film *Stín jaguára* (2018, SR, 67 min.) – dokumentární film o čtyřech přátelích, kteří se vydali do světa přírodních kmenů Hodi v Amazónii, aby poznali a autenticky zachytili jednoduchost jejich bytí a přinesli pro nás toto důležité poznání.
- **Nech brouka žít** (12. 3. 2020) – Kurátor přírodovědných sbírek lounského muzea Ing. Zdeněk Klouček seznámil své posluchače formou poutavé přednášky se zajímavým světem brouků, podal informace o sběru a preparaci hmyzu a o tom, co je to muzejní entomologická sbírka.
- **Historická procházka po Lounech: Kotěrova kolonie** (7. 7. a 29. 8. 2020) – Procházku pod vedením kurátora historických sbírek PhDr. Martina Vostřela, Ph.D. po nejstarším zahradním městě v Čechách, projektovaným zakladatelem moderní české architektury Janem Kotěrou.
- **Archeologické léto: Porta Apostolorum** (4. a 18. 8. 2020) – Archeologický ústav AV ČR v Praze vyhlásil pro prázdniny roku 2020 akci Archeologické léto, zaměřenou na popularizaci archeologických památek pro nejširší veřejnost. Lounské muzeum se k této akci připojilo lokalitou „Porta Apostolorum“, pozoruhodnými zbytky kláštera v Postoloprtech (zničeného na začátku husitských válek), po které provedla zájemce archeoložka muzea Mgr. Lenka Čtvrtníčková.
- **Historická procházka po Lounech: Vzestup a pád průmyslníka Františka Hýry** (25. 7. a 13. 8. 2020) – Procházka pod vedením kurátora historických sbírek PhDr. Martina Vostřela, Ph.D. byla věnována osobnosti mlynáře a velkopřůmyslníka Františka Hýry, majiteli lounských mlýnů, zakladateli lounského cukrovaru, vlastníku řady mlýnů v Plzni i v Chrudimi, spoluzakladateli pivovaru Gambrinus a muži, za nímž přijel na návštěvu i následník trůnu korunní princ Rudolf.
- **Exkurze po kostelech regionu** (3. 10. 2020) – exkurze po kostelech na severozápad od Loun (Postoloprty – Bitoveves – Nehasice – Minice – Velemyšleves – Havraň – Blažim – Výškov), vedená historikem muzea ThLic. Jaroslavem Havlantem, Th.D.

Prezentační akce Archeoskanzenu Březno

Vzrůstající trend návštěvnosti archeoskanzenu byl pochopitelně v roce 2020 ovlivněn epidemií koronaviru. Z tohoto důvodu se v archeoskanzenu uskutečnily pouze dvě velké prezentační akce:

- **Labutí píseň prázdnin** (29. 8. 2020) – oslava konce prázdnin se starými Slovany, starými hrami a řemesly. Návštěvníci se účastnili rituálu požehnání dostavěnému domu slavnostním zapálením kuchyňské pece, stříhání ovcí a vaření slovanských jídel.
- **Mezinárodní den archeologie: Napříč časem** (17. 10. 2020) – Návštěvníkům bylo představeno několik technologických procesů z prehistorie: štípání pazourků ze starší doby kamenné, broušení a vrtání kamene z mladší doby kamenné, zpracování železa z doby železné. Nechyběl ani archeologický experiment – otvírání obilních jam.

Nicméně i Archeoskanzen Březno se zapojil do **projektu Archeologické léto** pod patronací Archeologického ústavu AV ČR v Praze (propagována tak byla lokalita samotného archeoskanzenu a původního archeologického naleziště).

Stálé expozice

Stálé přírodovědné expozice lounského muzea prošly výraznou proměnou. V roce 2019 byla otevřena nová stálá expozice geologie **„Za krásou kamenů“**, která je věnována zajímavé a složité historii neživé přírody regionu. Vystavené horniny a minerály rozmanitého stáří a původu, které se nacházejí na zemském povrchu, nebo které byly odkryty při geologických výzkumech a při těžbě nerostných surovin, poskytují návštěvníkům obraz o postupných proměnách krajiny Poohří, Džbánů i Českého středohoří. Nová geologická expozice tak navázala na již dříve otevřenou (v roce 2017), moderní stálou expozici **„Stepi Lounského středohoří“**, která se věnuje významnému ekologickému fenoménu stepí v okolí Loun jako domovu celé řady ohrožených a chráněných druhů rostlin a živočichů, včetně popularizace péče o tyto lokality. Architektonický návrh obou expozic zpracoval Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátorka geologie Ing. Lenka Velíšková ve spolupráci s kurátorem botaniky Ing. Zdeňkem Kloučkem a externími odborníky (především ze Správy CHKO České středohoří v Litoměřicích).

S uzavřením expoziční budovy Pivovarská čp. 43 v Lounech a dernisází staré historické expozice mapující vývoj severozápadních Čech od vlády císaře Karla IV. až po nástup Jiřího z Poděbrad se stala aktuální otázkou nové historické expozice v tomto objektu, která bude realizována po ukončení generální rekonstrukce (v roce 2021). Připraven je **návrh nové archeologicko-historické expozice „Louny ...a Lounsko od nepaměti po současnost“**, který bude vyprávět historii regionu a města Loun od počátků lidského osídlení až po dobu nedávno minulou. Architektonicky je dílem akad. arch. Miloslava Čejky a Ing. arch. Terezy Keilové, věcnou náplň zpracovali kurátoři muzea Mgr. Lenka Čtvrtníčková, ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. a PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. V roce 2020 probíhala jednání o zajištění finančních prostředků na výstavbu této expozice.

Speciální programy pro školy

Těžiště výukových programů pro školy se nalézá ve speciálních nabídkách **výukových programů k dlouhodobým expozicím i aktuálním krátkodobým výstavám** v muzejním areálu v Pivovarské ulici od jejich kurátorů směřovaným k základním a středním školám v regionu.

V Archeoskanzenu Březno byly dále propracovány a pedagogickou veřejností hojně využívány programy pro školní skupiny a zájmové skupiny mládeže. S těmito programy jsme začali v roce 2016. Jsou realizovány v případě školních skupin ve vyučovacím čase a vhodně doplňují výuku dějepisu, neboť umožňují školní mládeži udělat si názorný obrázek o tom, jak se žilo v pravěku. Programy využívají specifika archeoskanzenu, jsou koncipovány především jako zážitkové a interaktivní, kdy je školní třída rozdělena do malých skupin pro intenzifikaci pedagogického procesu. V roce 2018 jsme tyto programy dále propracovali a jejich ustálená podoba dostala název **„Žít pravěk“**, pod kterým je i marketingově propagována. V roce 2019 obdržel tým pracovníků archeoskanzenu za **výukové**

programy „Žít pravěk“ ocenění Zlatý mamut (cenu uděluje Moravské zemské muzeum v Brně a Archeologický ústav AV ČR v Brně).

V roce 2020 byl připraven pracovníky archeoskanzenu nový edukační program nazvaný „**Spojení pravěkem**“, který bude zařazen do nabídky pro školní skupiny na rok 2021. Jedná se o jednodenní nebo dvoudenní adaptační kurz s prvky zážitkové pedagogiky. Program reaguje s využitím prostředí archeoskanzenu na složité situace v životě školních kolektivů, například přestup na jiný stupeň vzdělávání, změnu třídního učitele, příliv a odliv spolužáků nebo uzavření školní docházky. Program vede externí lektor s potřebnou kvalifikací, který podá zpětnou vazbu učitelům pro další práci se skupinou a prevenci patologických jevů.

Pro propagaci přírodních hodnot chráněné krajinné oblasti České středohoří jsou nabízeny školním a zájmovým skupinám mládeže **exkurze na významnou přírodovědnou lokalitu Raná** (část kopce je prohlášena národní přírodní rezervací), které vedou kurátoři přírodovědných sbírek našeho muzea.

Další...

I v roce 2020 probíhaly v březenském archeoskanzenu **archeologické experimenty**. Navázaná spolupráce s prof. RNDr. Michalem Hejcmanem, Ph.D., pedagogem České zemědělské univerzity v Praze a vědeckým pracovníkem Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze, v.v.i., který v našem archeoskanzenu založil pokusná políčka pro pěstování starých odrůd pšenice, pokračovala v roce 2020 novým osetím pokusných ploch a odborným vyhodnocením sklizně a jejím srovnáním s výsledky na jiných archeologických lokalitách v rámci Evropy a Předního východu.

I v roce 2020 pokračovala spolupráce s **lesní školkou Kořínek** (navázaná v roce 2019), která je pro oba subjekty oboustranně výhodná. Kořínek získal v Archeoskanzenu Březno zázemí (tj. místo pro stavbu své vlastní jurty jakožto zázemí pro své svěřence při nepřízní počasí) a na oplátku jeho pracovníci pomáhají archeoskanzenu při prezentačních akcích pro veřejnost (zejména s vytvářením programu pro nejmenší návštěvníky).

Návštěvnost

V roce 2020 navštívilo Oblastní muzeum v Lounech celkem 7 616 návštěvníků. Z tohoto počtu navštívilo stálé expozice, krátkodobé výstavy a ostatní prezentační akce v muzejním areálu v Pivovarské ulici (č. p. 28 a 189) v Lounech celkem 3030 návštěvníků a expozice a prezentační akce Archeoskanzenu v Březně u Loun 4 586 návštěvníků. Oproti roku 2019 se jedná o výrazný pokles návštěvnosti (došlo zhruba k dvoutřetinovému propadu), který byl zapříčiněn rekonstrukcí expoziční budovy – domu Sokolů z Mor a především uzavřením muzea z důvodu vládních opatření reagujících na pandemii Covid-19. Z posledně jmenovaného důvodu odpadly návštěvnicky atraktivní akce, které

muzeum organizovalo tradičně v průběhu roku nebo se na nich podílelo jako partner (Slavnost stepí na Rané, Adventní trhy v Pivovarské ulici, přednášky kurátorů pro jiné organizace a spolky, přírodovědné exkurze v terénu aj.). Pozoruhodná je skutečnost, že propad návštěvnosti v Archeoskanzenu Březno nebyl tak drtivý jako v ostatních segmentech muzea (4 586 návštěvníků v roce 2020 a 6 101 návštěvníků v roce 2019). Je to dáno zvýšeným zájmem o tuzemské pamětihodnosti a zajímavosti během letních dovolených roku 2020, čehož dokázal archeoskanzen využít (např. zapojením do projektu Archeologické léto pořádaným Archeologickým ústavem AV ČR).

Ediční činnost

V roce 2020 vydalo Oblastní muzeum v Lounech ve spolupráci se spolkem Historie a současnost Poohří a Státním okresním archivem v Lounech **sborník Poohří 9**. Ve sborníku jsou otištěny původní studie z regionálních dějin od prehistorie až po moderní dějiny, které zazněly na vědecké konferenci konané v Lounech 18. a 19. října 2019. Příspěvky pochází často z dílen kurátorů společenských sbírek muzeí v severozápadních Čechách, včetně toho lounského. Všechny příspěvky byly recenzovány děkankou Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem prof. PhDr. Michaelou Hrubou, Ph.D. a ředitelem Státního okresního archivu Chomutov se sídlem v Kadani PaedDr. Mgr. Petrem Rakem, Ph.D.

Dalším titulem vydaným v roce 2020 byl katalog k výstavě **Pravěk Lounska**. Autor PhDr. Petr Novák, CSc., emeritní vedoucí odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje, ve stejnojmenném katalogu popsal nejdůležitější archeologické nálezy a lokality na Lounsku. K výpravné podobě publikace opatřené velkými fotografiemi nejdůležitějších sbírkových předmětů archeologické podsbírky lounského muzea dopomohla podpora MK ČR v rámci dotačního schématu Podpora standardizovaných služeb muzeí a galerií.

Opravy, údržba a rozvoj svěřeného majetku

Po celý rok 2020 pokračovala rekonstrukce **expoziční budovy čp. 43 v Pivovarské ulici v Lounech (dům Sokolů z Mor)**, jejíž neuspokojivý stavebně-technický stav byl řešen od roku 2017. Při projekci I. etapy rekonstrukce objektu (tj. rekonstrukce jeho vnitřních prostor) došlo k podrobnému fundovanému rozboru stavebně-technického stavu celé budovy, který byl shledán naprosto nevyhovující, a proto bylo zřizovatelem rozhodnuto pokračovat v projekci II. etapy rekonstrukce, která zahrnuje všechny potřebné práce (kompletní rekonstrukce pláště objektu), které neobsahovala projekce rekonstrukce vnitřních prostor. Projektantem obou etap je Ing. Petr Filípek, který projekci II. etapy dokončil v listopadu 2018 a kompletní projekt předal ke schválení na stavební úřad. Obě projekční etapy byly spojeny do jedné realizační fáze, jež začala na podzim roku 2019 (objekt byl pro veřejnost uzavřen dne 1. října 2019 a staveniště bylo předáno zhotoviteli – firmě SWH stavby, s.r.o. Chomutov – dne 5. 11. 2019) a jejímž výsledkem bude generální rekonstrukce celého objektu, tj. objekt připravený po stavební stránce na novou expozici. Ústecký kraj do této stavební

akce investoval 26.346.917,- Kč bez DPH. Kolaudace budovy by měla proběhnout v I. pololetí roku 2021.

V roce 2020 proběhla rovněž **výměna střešní krytiny na budově Žatecká čp. 5 v Lounech**, která slouží jako depozitární prostory pro sbírky muzea. Původní střešní krytina (na části střechy plechová a na části pálená) byla v havarijním stavu, do budovy znatelně zatékalo, oprava plechové části krytiny již nebyla v zásadě možná. Podle projektu byla celá střecha pohledově sjednocena a pokryta novou pálenou krytinou. Ústecký kraj do této stavební akce investoval 926.880,- Kč bez DPH.

Samozřejmostí byla i v roce 2020 péče o řádnou funkčnost systémů **elektronické zabezpečovací signalizace** a **elektrické požární signalizace** (včetně připojení do systému centralizované ochrany Policie ČR a napojení na pult centralizované ochrany HZS ÚK), jakožto důležitých preventivních systémů ochrany muzea a jeho sbírek před nedovoleným vniknutím třetích osob a před požárem. V této souvislosti byl v roce 2020 modernizován způsob komunikačního přenosu (včetně instalace nového objektového zařízení) z ústředny EZS do SCO Policie ČR.

Samozřejmostí byly i **drobné opravy** svěřeného majetku, ať už provedené externími dodavateli či svépomocí. Výhradně svépomocí probíhají udržovací práce na replikách pravěkých a raně středověkých domů v Archeoskanzenu Březno, na nichž se podíleli rovněž dobrovolníci.

V roce 2017 byl zpracován autorským týmem soustředěným kolem vedoucí archeoskanzeny MgA. Karolíny Klinecké **Projekt revitalizace Archeoskanzenu Březno**, který byl předložen odboru kultury a památkové péče jako programový dokument muzea, který pojmenovává hlavní problémy archeoskanzeny a tematizuje jejich řešení po jednotlivých etapách. V této souvislosti byla podána Ústeckému kraji žádost o **nákup pozemků** pod archeoskanzenem a v jeho těsné blízkosti (tj. pozemky pro budoucí rozvoj archeoskanzeny podle zmíněného projektu) do vlastnictví Ústeckého kraje. Naš zřizovatel projevil vůli potřebné pozemky pro muzeum koupit a začal s jejich vlastníky v roce 2018 vyjednávat. Jednání nebyla úplně jednoduchá, neboť vlastníci své pozemky přímo prodávat nechtěli, ale souhlasili s jejich výměnou za podobně hodnotné pozemky ve vlastnictví Města Postoloprty, které nabídlo v této situaci pomoc. V roce 2019 proběhla směna zmíněných pozemků a jejich vlastníkem se stalo město Postoloprty, které je v roce 2020 odprodalo Ústeckému kraji. Ten zmíněné pozemky předal do správy Oblastního muzea v Lounech. Několikaletá anabáze tedy byla korunována úspěchem: archeoskanzen se do budoucna může rozvíjet na pozemcích, které jsou ve vlastnictví našeho zřizovatele.

Hospodaření muzea

V roce 2020 hospodařilo Oblastní muzeum v Lounech s příspěvkem zřizovatele na provoz v celkové výši 13.584.000,- Kč. Navíc zřizovatel poskytl muzeu zvláštní investiční příspěvek na nákup sbírky araukaritů ve výši 300.000,- Kč. Celkové výdaje muzea činily 15.395.000,- Kč. Největší položkou v rozpočtu muzea jsou mzdové náklady, které za uplynulý rok činily 11.776.000,- Kč (včetně odvedeného zdravotního a sociálního pojištění).

Nepříznivé výsledky v oblasti návštěvnosti, způsobené koronavirovou epidemií, se znatelně projeví v poklesu výše vybraného vstupného (vybráno 139.000,- Kč, oproti 309.000,- Kč v roce 2019) a ve výši tržeb z prodeje upomínkových předmětů a propagačních materiálů (utrženo 81.000,- Kč, oproti 239.000,- Kč v roce 2019). Naopak muzeum bylo úspěšné v získávání příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů – celkem získalo z těchto zdrojů 1.151.687,- Kč, čímž bylo dosaženo rekordní výše.

Největší částka – 387.000,- Kč – byla získána od Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního programu ISO II (část C) – Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu pro výkup sbírky araukaritů (kolekce 371 ks v Muzeu Zkamenělý les). Pouze díky podpoře Ministerstva kultury ČR (ISO II/část D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí) mohlo proběhnout restaurování sbírkového předmětu – unikátního klavíru z poč. 19. stol. (dotace ve výši 150.000,- Kč). Rovněž pouze díky podpoře Ministerstva kultury ČR (Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií) mohl být vydán katalog k výstavě Pravek Lounska (dotace ve výši 80.000,- Kč). Dále to bylo 150.000,- Kč na výstavu „Chrám sv. Mikuláše“ a 55.000,- Kč na výstavu „100 let loutkového divadla v Lounech“ od Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního programu Podpora expozičních a výstavních projektů. Tradiční se stala účast v programu Ministerstva kultury ČR VISK 6 na restaurování a digitalizaci starých tisků (podpora ve výši 90.000,- Kč), velmi významná byla i částka 72.687,- Kč od Úřadu práce České republiky na podporu zaměstnávání znevýhodněných pracovníků.

Rovněž potěšitelný je přístup samospráv v našem regionu při finanční pomoci muzeu – Město Louny podpořilo prezentační akci „500 let kostela sv. Mikuláše“ o Dnech evropského dědictví v roce 2020 částkou 50.000,- Kč a stejnou částku věnovalo na vydání sborníku Poohří 9. Schválenou dotací ve výši 80.000,- Kč na pořádání vánočních trhů (oblíbené „Vánoce v muzeu“) muselo muzeum vrátit – akce se neuskutečnila z důvodu koronavirové epidemie. Město Postoloprty podpořilo prezentační akce v Archeoskanzenu Březno částkou 15.000,- Kč.

Výsledky kontrol

V roce 2020 proběhla v Oblastním muzeu v Lounech pouze jediná kontrola:

Dne 12. 3. 2020 byl dokončen **audit účetní závěrky** organizace za rok 2019 nezávislým externím auditorem (LN – Audit s.r.o.) s tímto výrokem auditora: „Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace k 31. 12. 2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2019 v souladu s českými účetními předpisy.“

Kontrolou tedy nebyly zjištěny nedostatky.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Informace dle zákona č. 106/1999	Počet podaných informací	Poznámka
Počet podaných žádostí o informace (§ 18 odst. 1 písm. a)	0	
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí (§ 18 odst. 1 písm. b)	0	
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu (§ 18 odst. 1 písm. c)	0	
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence (§18 odst. 1 písm. d)	0	
Počet stížností podaných dle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	0	
Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 18 odst. 1 písm. e)	0	

Pracovní tým

Ve stálém pracovním poměru pracovali v Oblastním muzeu v Lounech k 31. prosinci 2020 tyto zaměstnanci:

PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš – ředitel muzea

Jana Husáková – ekonomka, zástupkyně ředitele

Odborné oddělení: **MgA. Markéta Kynclová** – konzervátorka (úvazek 0,6), **Mgr. Patrik Dominec** – asistent konzervátora, výstavní technik, **Vlastimil Ajksner** – asistent konzervátora, výstavní technik, **Martina Petrdlíková** – archeologický dělník, **ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.** – historik starších dějin, kurátor podsbírek Historie, Historická fotografie a Numizmatika, **Ing. Zdeněk Klouček** – botanik, kurátor podsbírek Botanika a Zoologie, **Ing. Lenka Velíšková** – geolog, kurátorka podsbírky Geologie, **Stanislava Profousová** – knihovnice, kurátorka podsbírky Sbírková knihovna a Lunensia, **PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.** – historik novějších dějin, kurátor podsbírek Dějiny současnosti a Etnografie, **Mgr. Lenka Čtvrtníčková** – archeolog, kurátorka podsbírky Archeologie.

Ekonomicko-provozní oddělení: **Petr Svoboda** – technický pracovník, **Ivana Svobodová** – mzdová účetní, majetek, **Veronika Škuthanová** – pokladní, dokumentátorka, **Helena Šnajberková** – uklízečka,

Pokladní v expozicích (úvazek 0,5): **Marie Brožová, Kateřina Frajtová**, Průvodkyně v expozicích (úvazek 0,5): **Bc. Jitka Plocová, Eva Šimonová**.

Archeoskanzen Březno u Loun: MgA. Karolína Klinecká – vedoucí archeoskanzenu, **Mgr. Kateřina Krejčová** – muzejní pedagog (úvazek 0,6), **Lukáš Peclinovský** – muzejní pedagog (úvazek 0,6), **PhDr. Daniel Stolz, Ph.D.** – odborný garant (úvazek 0,2).

Celkem v Oblastním muzeu v Lounech pracovalo k výše uvedenému datu 24 zaměstnanců, přepočtený stav činil 20,1 zaměstnanec.

V Lounech dne 15. června 2021

Předkládá PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš, ředitel Oblastního muzea v Lounech, p. o.